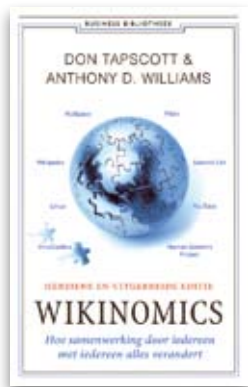

- Wikinomics
- E-book over auteursrecht
- Handboek auteursrecht
- In archieftijdschriften gelezen

Samenwerking door en met iedereen

Wikinomie – geef toe, Wikinomics klinkt toch iets beter – is een economisch systeem dat gebaseerd is op een massale samenwerking en steunt op opensourcetechnologie, zoals de wiki. Aan de hand van die technologie worden productie en consumptie dichter bij elkaar gebracht. Helemaal nieuw is het principe niet, want Don Tapscott pakte er al mee uit in 1996. In 2006 bracht hij samen met Anthony D. Williams het boek *Wikinomics*:

how mass collaboration changes everything uit. Nu ligt dat in een herziene en uitgebreide editie in het Nederlands in de boekenrekken.

De auteurs schetsen in de eerste plaats hoe de nieuwe technologieën – Web 2.0 – de traditionele economie op haar kop zetten. Klanten kunnen voortaan immers deelnemen aan de creatie van producten, en dit op een actieve en continue manier. Gebruikers verenigen zich in community's, waar ze informatie delen, methodes uitwisselen, nieuwe versies van producten maken. Een werkwijze die toegepast wordt in Flickr, Youtube, Second Life of andere Wikipedia's.

Dat het doordrukken van *Wikinomics* niet altijd even gezond is voor de klassieke economie, ligt voor de hand. Of wat dacht je van de suggestie om de hele batterij eigen en dure experts te vervangen door 'the wisdom of the crowds', de externe expert die je van op zijn zolderkamertje voorthelpt? De soep wordt nooit zo heet gegeten als ze opgediend wordt, maar toch bevat dit boek enkele zaken waar we beter even bij stilstaan.

Alleen jammer dat de technologie sneller gaat dan de boekdrukkunst. Ook al is dit een herziene en uitgebreide editie, toch hebben sommige voorbeelden of inzichten al afgedaan nog vóór het boek in de winkel ligt.

Wikinomics: hoe samenwerking door iedereen met iedereen alles verandert / Don Tapscott & Anthony D. Williams. - Amsterdam: Business Contact, 2008. - 365 p. - ISBN 978-90-470-0205-5.

Denis De Bruyne, informatiemanager Corelio
denis.de.bruyne@corelio.be

Auteursrecht: bescherming en tegelijkertijd een gouden kooi voor de rechthebbende?! E-book over auteursrecht

Precies een jaar nadat Amsterdam haar taak als wereldboekenstad opnam – inmiddels is Beiroet de titelvoerder – verschijnt het symposiumverslag waarmee deze gebeurtenis zo luisterrijk werd ingeleid. Het zou het eerste van drie grote congressen worden waarmee dit feestjaar voor Amsterdam werd opgeluisterd. Wat dit congresverslag aanbevelenswaardig maakt, is dat het erg compacte en vlot leesbare weergave is van een uniek initiatief: voor het eerst zaten zowat alle belanghebbenden inzake creatie, verspreiding en bewaring van kennis tesamen aan tafel met onder hen ook een aantal zeer gerenomeerde juristen (o.a. Bernt Hugenholtz, Paul Goldstein, Dirk Visser en James Boyle). Auteurs, uitgevers en bibliotheken bespraken op een zeer open en bevruchtende manier de gevolgen van de digitalisering voor elk van deze drie groepen. De tekst houdt ook rekening met die opdeling en weerspiegelt daarmee het congresprogramma. Bijzonder is ook dat een aantal reacties van de meer dan 250 deelnemers doorheen deze verslaggeving verweven werden.

Met vlotte pen leidt Miek Smilde (ze stond voor deze publicatie weliswaar haar rechten af aan Springer!) u doorheen de thema's die aan de orde van de dag waren: Wie behoort het woord, het beeld, de muziek toe? Is auteursrecht out-dated? Welke nieuwe business modellen zijn er aan de orde in een digitale omgeving? Kan de bibliotheekwereld leren van de muziek- en de filmindustrie? Zijn de belangen van alle aanwezige sectoren in conflict met elkaar of net niet? Wat met 'orphan works' in de drie sectoren?

Aansluitend in annex krijgt u de intentieverklaring zoals tijdens de conferentie ondertekend door de Nederlandse bibliotheken, verenigd in FOBID enerzijds en de Nederlandse organisaties van auteursrechthebbenden, verenigd in Stichting Auteursrechtbelangen anderzijds, over samenwerking bij de digitalisering van collecties van bibliotheken, archieven en musea. Ook de resultaten van een studie naar de inkomenspositie van de Nederlandse literaire auteur krijgt u in bijlage. Tenslotte geeft men de lezer een checklist mee van wat de te clearen rechten zijn in multi-media context aangevuld met een aantal juridische aandachtspunten. Let wel: er wordt hier telkens rekening gehouden met een toepassing in Nederlands rechtsgebied – dat wel heel veel

gelijkenis vertoont met het onze. Het boek is niet te koop maar wel vrij ter beschikking als een e-book op het internet.

International Copyright Symposium 'The Book in the internet era: Copyright and the future for authors, publishers and libraries' - Amsterdam World Book Capital 2008-2009 / Miek Smielde. - Springer: 2008 - beschikbaar sinds maart 2009 via www.springer.com/humanities/library+science of www.amsterdamwereldboekenstad.com en www.amsterdamworldbookcapital.com

Kaat Van Wonterghem, coördinator VOWB/Elektron
kaat.vanwongerghem@vowb.be

De auteur koos ervoor om de lezer allereerst in te wijden in de algemene principes van het auteursrecht: wat houdt dat exclusieve toestemmingsrecht nu eigenlijk in? In één adem behoren dan ook de wettelijke uitzonderingen en – voor welbepaalde gevallen – de bijhorende vergoedingsregelingen te worden toegelicht. Dat doet hij grondig en met veel aandacht voor actuele hete hangijzers als reprografie, leerplatformen en hun mogelijkheden maar ook voor de 'digitale onderwijsuitzondering'. Verder komen in het werk de uitgeefcontracten (stokpaardje van de auteur) en de beheersvennootschappen aan bod. Vooral interessant is het overzicht van alle mogelijke exploitatiewijzen en -vormen met heel wat concrete voorbeelden.

Tenslotte loodst de schrijver u doorheen de wereld van de handhaving. Hier zijn duidelijk meer wettelijke bepalingen in detail onder de loep genomen. Begrippen als technische beschermingsmaatregelen (TPM) en digitaal rechtenbeheer (DRM) zijn niet weg te denken uit de digitale wereld, maar weten we wel wat ze juridisch inhouden?

Achteraan krijgt u in een tweede erg omvangrijk luik (200 pagina's!) zowel Europese als nationale regelgeving mee, wat erg praktisch is. U zoekt een passage op die u zeer concreet aanbelangt en meteen kan u de wettekst erbij nemen ter reflectie of interpretatie. Praktische doorverwijzing naar overheidsinstellingen, beroeps- en belangenverenigingen maar ook naar de beheersvennootschappen in onze sector en een degelijke literatuurlijst maken het plaatje van een degelijk handboek compleet. Vanwege het hels ontwikkeltempo waaraan auteursrecht onderhevig is, ontbreken in het boek reeds een aantal nieuwe wettelijke bepalingen (o.a. verlenging beschermingsduur muziek, de wettelijke reprografie-uitzondering voor partituren ...). De auteur verwijst daarom duidelijk naar de exacte datum van eindredactie (15 november 2008) en vermeldt dat het om een eerste editie handelt. Het wordt dus al uitkijken naar een aangepaste volgende editie!

Dit omvangrijke werk is een waar standaard- en referentiewerk voor onze sector: geen moerasgids maar wel een nuttig instrument in het 'hermetisch doch b(l)oeiende woud van het auteursrecht'.

Het Auteursre@ht in de boekensector. Een praktisch handboek voor leek en jurist / Kurt Van Damme. - die Keure Publishing Group & Boek.be: 2008 - ISBN 978-9048602612

Kaat Van Wonterghem, coördinator VOWB/Elektron
kaat.vanwongerghem@vowb.be

Praktisch handboek doorheen het 'zompige en verraderlijke moeras' van het auteursrecht

Voor alle betrokkenen in de informatieketen, los van de vormgeving waarin die informatie wordt verspreid, is een basisbegrip van het auteursrecht onontbeerlijk geworden. Dat houdt rechtstreeks verband met de vloed aan informatie die op ons afkomt en waarvan de auteursrechterlijke bescherming niet meteen 'zichtbaar' of geregistreerd is. Maar meer nog dan in de papieren wereld, is auteursrecht aanwezig in de digitale wereld. Louter de afdwingbaarheid in die laatste blijkt problematischer dan ooit.

Dit boek is in eerste instantie bedoeld voor al die betrokkenen in het boekbedrijf en het wetenschappelijk onderzoek (o.a. docenten, studenten, bibliothecarissen, archivarissen). Het Belgische auteursrecht van A tot Z ten behoeve van onze sector: dat is het geslaagde opzet. Basisbeginselen en grondstromingen worden weergegeven zonder voetnotenapparaat. Geconcretiseerd werd alleen in die gevallen waar het echt noodzakelijk of interessant is. Van studies of boeken over deze materie wordt doorgaans gedacht aan gortdroge juridische taal. Het tegendeel is hier waar. Van Damme weet met een vlotte schrijfstijl een aantal juridisch complexe materies bevattelijk toe te lichten en geeft ook meteen aan wat niet verder is uitgediept. Het Europese auteursrecht wordt niet toegelicht, mede omdat onze landelijke regelgeving een implementatie hiervan is – met uitzondering van het contractenrecht – en de lijst aan Europese en internationale initiatieven en gebeurtenissen ter zake bijna eindeloos is. Om er enkele te noemen: ARROW met betrekking tot zogenaamde 'orphan works', de Europese digitale bibliotheek 'Europeana', het aanbieden via Google Book Search van onder meer 'out-of-print' boeken...